

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 października 1993 r.

w sprawie rodzin zastępczych.

Na podstawie art. 74 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425 oraz z 1992 r. Nr 26, poz. 113 i Nr 54, poz. 254) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W celu zapewnienia właściwych warunków rozwoju dzieciom i młodzieży pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej kurator oświaty organizuje opiekę w rodzinach zastępczych, tworzy warunki do ich prawidłowego funkcjonowania oraz udziela pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci w tych rodzinach.

2. Rodzina zastępcza powinna zapewniać dziecku warunki życia i rozwoju podobne do warunków w rodzinie naturalnej.

§ 2. 1. Umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na podstawie umowy powierzenia dziecka, o której mowa w art. 72 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425 oraz z 1992 r. Nr 26, poz. 113 i Nr 54, poz. 254), zwanej dalej ustawą, dokonuje kurator oświaty.

2. W rodzinie zastępczej mogą być umieszczone małe dzieci znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, uniemożliwiającej zapewnienie przez rodziców podstawowych warunków opieki i wychowania, a które nie mogą być przysposobione, z zastrzeżeniem ust. 4.

3. Dzieci spełniające warunki, o których mowa w ust. 2, a jednocześnie odbiegające od normy rozwojowej, kwalifikujące się na podstawie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach do kształcenia specjalnego, pomocy profilaktyczno-wychowawczej lub resocjalizacyjnej — mogą być umieszczone w rodzinie zastępczej mającej pełne rozeznanie dotyczące występujących zaburzeń oraz posiadającej odpowiednie warunki i możliwości zapewnienia tym dzie-

ciom specjalistycznej opieki i wychowania, stosownie do potrzeb.

4. W rodzinie zastępczej mogą być także umieszczone dzieci do lat 2, oczekujące na przysposobienie.

§ 3. W rodzinie zastępczej umieszcza się dzieci na czas nie oznaczony.

§ 4. Rodzina zastępcza sprawuje opiekę nad powierzonym dzieckiem nie naruszając uprawnień innych osób lub instytucji, wynikających z prawa rodzinnego.

§ 5. 1. Doboru rodzin zastępczych dokonuje kurator oświaty w oparciu o:

- 1) wniosek ośrodka adopcyjno-opiekuńczego,
- 2) opinię kwalifikacyjną pogotowia opiekuńczego,
- 3) orzeczenie sądu opiekuńczego, jeżeli sąd nie wskaże jednocześnie rodziny zastępczej.

2. Odpis prawomocnego orzeczenia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej bez jednoczesnego wskazania tej rodziny sąd opiekuńczy przesyła kuratorowi oświaty właściwemu dla miejsca pobytu dziecka — w celu wykonania orzeczenia.

§ 6. W doborze rodziny zastępczej uwzględnia się warunki określone w art. 73 ustawy, a ponadto:

- 1) pierwszeństwo w doborze rodziny zastępczej mają rodziny spokrewnione lub spowinowacone z dziećmi albo wskazane przez rodziców,
- 2) rodzeństwo powinno być umieszczone w jednej rodzinie zastępczej,
- 3) między rodziną zastępczą a małoletnim powinna być

odpowiednia różnica wieku; zastrzeżenie to nie dotyczy przypadku powierzenia funkcji rodziny zastępczej rodzzeństwu małoletniego,

- 4) umieszczenie w danej rodzinie zastępczej małoletniego, który ukończył 13 lat, wymaga jego zgody,
- 5) kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dla dzieci dotkniętych trwałym kalectwem, wymagających pielęgnacji albo z innymi zaburzeniami wymagającymi pomocy specjalistycznej, powinni być przygotowani do sprawowania opieki nad tymi dziećmi.

§ 7. W razie umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego, bez jednoczesnego jej wskazania, kurator oświaty właściwy dla miejsca zamieszkania rodziny zastępczej jest obowiązany zawiadomić sąd opiekuńczy, który wydał orzeczenie, o:

- 1) sposobie wykonania orzeczenia,
- 2) każdorazowej zmianie miejsca stałego pobytu rodziny zastępczej,
- 3) dokonanej zmianie rodziny zastępczej.

§ 8. Odpis prawomocnego orzeczenia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej sąd opiekuńczy przesyła kuratorowi oświaty właściwemu dla miejsca zamieszkania rodziny zastępczej.

§ 9. 1. Nadzór nad wykonywaniem zadań przyjętych przez rodzinę zastępczą na podstawie umowy, o której mowa w § 2 ust. 1, sprawuje kurator oświaty.

2. Kurator oświaty powierza właściwemu ośrodkowi adopcyjno-opiekuńczemu opiekę nad rodziną zastępczą.

3. Do obowiązków ośrodka adopcyjno-opiekuńczego, o którym mowa w ust. 2, należy w szczególności:

- 1) utrzymywanie stałych kontaktów z rodziną zastępczą,
- 2) czuwanie nad spełnianiem warunków umowy powierzenia dziecka,
- 3) udzielanie rodzinom zastępczym pomocy w rozwiązywaniu trudności wychowawczych,
- 4) okresowe informowanie kuratora oświaty o sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej.

§ 10. Kurator oświaty jest obowiązany zawiadomić sąd opiekuńczy, który orzekł o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej, o okolicznościach uzasadniających potrzebę zmiany praw i obowiązków tej rodziny, zwłaszcza w razie niewywiązywania się jej z przyjętych zadań, oraz o ustaniu potrzeby dalszego pobytu dziecka w tej rodzinie.

§ 11. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej jest bezpłatne.

§ 12. 1. Kurator oświaty właściwy dla miejsca zamieszkania rodziny zastępczej udziela dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów ich utrzymania, zwane dalej „pomocą pieniężną”, z zastrzeżeniem § 14 ust. 1.

2. Podstawą przyznania pomocy pieniężnej jest umowa o pomocy pieniężnej zawarta między kuratorem oświaty wymienionym w ust. 1 a rodziną zastępczą.

3. Pomocy pieniężnej udziela się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej.

4. Dziecku umieszczonemu w rodzinie zastępczej udziela się pomocy pieniężnej do czasu ukończenia przez nie 18 lat, a po ukończeniu tego wieku — w razie kontynuowania nauki, nie dłużej niż do ukończenia 25 lat. W przypadku kontynuowania studiów wyższych na ostatnim roku — do ukończenia 26 lat.

§ 13. 1. Pomoc pieniężna dla dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, z zastrzeżeniem ust. 2, wynosi miesięcznie 60% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w kwartale poprzedzającym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w celach waloryzacji emerytur i rent, zwanego dalej „wynagrodzeniem”.

2. Pomoc pieniężna dla dzieci, o których mowa w § 2 ust. 3 i 4, umieszczonych w rodzinie zastępczej, wynosi miesięcznie 100% wynagrodzenia.

§ 14. 1. Dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej, które osiąga ze swojego majątku lub z innych źródeł dochód wystarczający na pełne pokrycie kosztów jego utrzymania, nie otrzymuje pomocy pieniężnej.

2. Jeżeli dochód, o którym mowa w ust. 1, nie wystarcza na pełne pokrycie kosztów jego utrzymania, ale wysokość tego dochodu miesięcznie jest wyższa niż 50% wynagrodzenia, przysługującą dziecku pomoc pieniężną zmniejsza się o połowę tego dochodu.

§ 15. Jeżeli dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej otrzymuje rentę rodzinną, przysługującą mu pomoc pieniężną zmniejsza się o połowę tej renty, pozostałej po potrąceniu zaliczki na poczet podatku dochodowego, bez dodatków: rodzinnego, pielęgnacyjnego i dla sierot zupełnych.

§ 16. Kurator oświaty po zawarciu z rodziną zastępczą umowy, o której mowa w § 12 ust. 2, wypłaca tej rodzinie jednorazowy zasiłek pieniężny w wysokości 190% wynagrodzenia.

§ 17. Dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych, które na skutek wypadków losowych będą wymagały dodatkowej pomocy, kurator oświaty właściwy dla miejsca zamieszkania rodziny zastępczej może udzielić dodatkowo pomocy pieniężnej jednorazowej, okresowej lub stałej w wysokości 60% wynagrodzenia.

§ 18. Rodziny zastępcze, którym nie przysługuje zasiłek rodzinny na dziecko umieszczone w tej rodzinie, otrzymują dodatkową pomoc pieniężną w wysokości zasiłku rodzinnego, który przysługiwałby na określoną liczbę dzieci.

§ 19. Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych traktuje się jak dzieci własne w przypadku ustalania uprawnień do ulg i świadczeń społecznych.

§ 20. 1. Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych mają prawo do bezpłatnego korzystania z publicznych żłobków i przedszkoli.

2. Kurator oświaty właściwy dla miejsca zamieszkania rodziny zastępczej refunduje organom prowadzącym żłobki i przedszkola koszty pobytu dzieci z rodzin zastępczych.

3. Kurator oświaty — w miarę posiadanych środków — może także w całości lub części refundować koszty udziału dzieci z rodzin zastępczych w zorganizowanych formach wypoczynku.

§ 21. Usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych przysługuje, na zasadach i w wysokości określonych odrębnymi przepisami, jednorazowa pomoc pieniężna na zagospodarowanie.

§ 22. 1. Rodzice, których dzieci przebywają w rodzinach zastępczych, są obowiązani do odpłatności z tego tytułu na zasadach określonych w rozporządzeniu.

2. Miesięczna opłata jest równa wysokości miesięcznej pomocy pieniężnej przysługującej dziecku umieszczonemu w rodzinie zastępczej.

3. Opłat ustalonych w rozporządzeniu nie ponoszą rodzice, którzy na podstawie orzeczenia sądu płacą alimenty na rzecz dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

4. Jeżeli jedno z rodziców płaci alimenty, odpłatność drugiego rodzica ustala się w wysokości dwukrotnie niższej od określonej w ust. 2.

§ 23. 1. Wysokość opłat rodziców ustala kurator oświaty właściwy dla miejsca zamieszkania rodziny zastępczej. W szczególnie uzasadnionych wypadkach losowych kurator oświaty może zwolnić rodziców, na ich wniosek, całkowicie lub częściowo od odpłatności na określony czas.

2. Opłaty, o których mowa w ust. 1, są wnoszone na

rachunek dochodów kuratora oświaty właściwego dla miejsca zamieszkania rodziny zastępczej.

§ 24. Odpłatność rodziców za umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 35, poz. 228 i z 1992 r. Nr 24, poz. 101) regulują odrębne przepisy.

§ 25. Wysokość pomocy pieniężnej, o której mowa w § 13 ust. 1 i § 17, do dnia 31 grudnia 1994 r. wynosi 40% wynagrodzenia.

§ 26. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1993 r., z tym że przepisy § 13 ust. 1 i § 17 w zakresie dotyczącym wysokości pomocy pieniężnej wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

Prezes Rady Ministrów: *H. Suchocka*